

свох пропаганду. Перший напад з їх сторони на жонатих священників був в формі анонімної брошури п. з. „Жонатий клир а безженство клиру” в якій в найпідійшлий спосіб накиненося на жонате духовенство, називаючи його ріжними прізвизами та винуючи його за всякі злидні й неудаці, які лише український нарід коли переживав. Не мож на навіть уявити собі, звідки взялася в жонатих священників станиславівської дієцезії така підлість, щоби так опльовувати родинне життя священників, хоч зі священничого роду вийшли многі найвиднійші українські діячі в Галичині. Через те можна й догадуватися, що сей пашквіль „Жонатий клир а безженство клиру” вийшов з під пера не українського а якогось бельгійського, або французького піпи.

З появою брошури, „Жонатий клир а безженство клиру”, українські світські й духовні круги заворушилися й почали відбивати напад. Появилися статті й протести так проти брошури, як і проти самої ідеї celibату в „Ділі”, в перемиськім „Українськім Голосі”, в „Ниві” та „Громадськім Голосі”.

(Докінчення слідує).

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ ЗАСТУПНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Переказала Наталя Ковалівська-Королева).

Майже за двіста років по смерті Христовій народилася на світ Свята Варвара — „прекрасная невіста Господня”.

Народилася вона в головнім місті належного до Римської держави краю — Бітинії. Звалося те місто — Нікодемія, й було воно славне тим, що і в ньому, та й по всій країні Бітинській, були незвичайної краси дівчата. Та й країна та була прекрасна, немов наша Україна. Високі мов намальовані гори, гаї журливі, річки, як срібло блискучі. А на тій землі чудовій зростали й жили, як живі квітки, гожі, стрункі дівчата та гарні, ставні чоловіки.

Коли народилася Варвара, то не довго довелось їй зазнати матерньої ласки: швидко по тому вмерла мати її. Лишилася вона донькою-одиначкою у батька, багатого та пишнього пана Діоскура.

А Діоскур був людиною твердої та впертої вдачі. Міцно вірив він у своїх поганських богів, був до них дуже прихильний, вірно слухався всяких приписів своєї віри й нічим перед нею не поступався.

Коли, по смерті його дружини, лишилася в нього на руках його єдина донька, то й надумав він дати їй як найширшу освіту, виховати її як найкраще, навчити всієї тієї мудрости, що знали тоді найкращі вчителі та мудреці. І, як почало дівчатко підростати, не жалував Діоскур ні грошей, ні клопоту, щоб з самих далеких країн привезти їй найкращих вчителів, про яких широко-далеко розходила слава.

А щоб не перешкаджало їй ніщо та щоб не зазнала його укохана донька жадних турбот, й моглаб успішно переходити науки ріжні, намислив Діоскур вилучити Варвару зо всього світу. Звелів він вибудувати для неї окрему високу вежу і там оселив маленьку дівчинку, сподіваючись що за високі та мішні мури не знайдуть стежки до неї всі ті гидоти, распуста й зіпсованність, що були в той час між людьми Нікодемійськими. Найпаче-ж боявся Діоскур, щоб не дійшли до його доньки вільні думки безвіря, а ще більше, щоб і словом вона не почула про нову віру Християнську, що почала ширитись тоді в Римській державі.

За тих часів поганці покладали Християнську віру за найшкідливішу річ, за найгірший забобон, а всіх прихильників нової віри вважали за найгидчих, найстрашніших злочинців. І тим дужчий був жах поганців перед Християнством, що воно, не зважаючи на всякі заборони та люті кари, невпинно ширилось та распосторювалось по землі, знаходячи все більше й більше собі прихильників. Особливо-ж багато переходило на віру Христову жіноцтва. І часто траплялося, що не тільки якісь прості жінки, бідного року, а й всіма поважані пані та панночки з найбагатших родин, славних старовинних родів вирікались поганської віри своїх батьків та ставали вірними слугами Христовими. А вже тоді ні кепкування, ні умовлення, ні кари, ні люті тортури не могли нічого вліяти, не помагали повернути їх знову до віри старої, поганської....

Найбільше-ж переходило на віру християнську жіноцтва через те, що дуже недобрі були умови життя жінок того часу. І можна сказати, що чим багатші та заміжнійші були родини, тим гірше в них жилося тогочасним жінкам. Чоловіки провадили распустне життя, пиячили, зраджували своїм жінкам, часто безневинно їх зневажали, дивилися на них не як на рівних собі, а тільки як на витрашку та забаву. Раз-у-раз перебуваючи поза рідною оселею, в гур-

ті таких же богатих ледарів, вельможні пані гуляли та пиячили, провадили час в політичних суперечках, розважали себе кінськими бігами та гонами. А жінок своїх тримали вдома, оточених ріжними рабнями. Жінки нудилися від безділля, нарікали на свою долю, бавилися так чи інак, у вільні-ж хвилини провадили довгі розмови зі своїми невільницями.

А невільникам в той час жилося дуже тяжко, як і взагалі живеться не солодко всім тим, кого живосилом позбавлять волі. Ото-ж невільники переважно й переходили до віри Христової, бо знаходили в Христовій науці втіху в своїй біді та стражданнях, бо-ж знали, що за тяжке та трудне їхнє життя на землі чекає їх нагорода та вічний спочинок на тім світі, в раю Господньому, де нема ні панів, ні хлопів, і де кожен матиме по своїх заслугах.

І в тих розмовах зі своїми панями слуги та невільниці й розповідали про науку Христову, і вільно й невільно при вертали тим до нової віри своїх богатих пань, що здебільшого крадькома хрестилися та потаємно приставали до християнства.

Добре знав про се Діоскур і робив усе, що було в його силі, щоб не допустити свою доньку зазнати науки Христової. Оточив він її в тій самотарській вежі всякими роскошами та забавками. Найдорожчі килими, мистецькі мармурові постави, рідкі, розумні книжки, прекрасні образи, дорогоцінні оздобы — все те мала молода дівчина. А служило їй чимало навмисне до неї приставлених слуг, певних та надійних, на яких Діоскур міг сміливо покладатись, що вони нічого не повідають його дитині про небезпечну науку. Був він спокійний і за те, що нічого вона не довідається й від однолітків та подружок, бо-ж сиділа вона завжди самотно в своїй вежі, за міцними мурами, й не мала жадного товариства. А на вчителів тим більше міг покладатись старий батько, бо-ж вибирав він їх сам та й платив їм великі гроші.

Та тільки-ж кінсь-кінцем вийшло воро все не так, як сподівався багатир Діоскур. Правда наука Христова наїшла собі стежку й до молодой, недоторканой душі красуні Варвари.

За тих часів поміж найславнішими вченими самою мудрою та визначною людиною вважався один, на імя Ориген. Був він християнин. Тільки, як великий мрійник, не всю науку Христову приймав він так, як переказали їй людям святі Апостоли. Де-що висвітлював Ориген по своєму, в супереч тому, як навчала Свята Церква. Тим-то християне толішнього часу не визнавали Оригена за свого брата й спільника. Та Оригенови було байдуже, що про нього думали люде; він цікавився більше наукою, як людьми.

І от, прочувши про його вченість, і запросив його Діоскур за навчителя до своєї доньки. Інші перекази повідають, що однак Ориген сам до Варвари не поїхав, а післав натомість свого ученика Валента, який і вчив Варвару ріжних наук. Але-ж дівчина була знайома й з самим Оригеном та листувалася з ним.

Минали роки, як пробігає в річці вода. З маленької дівчинки виросла Варвара стрункою дівчиною, стала надзвичайною красунею, тихою, лагідною, розумною та освіченою. Тільки чим дужче вона зростала та ще більше набиралася розуму, то все дужче непокоїли її ріжні думки. Хоч і не знала вона живого життя, що точилося довкола неї, але-ж з книг, зі слів учителів, з оповідань невільників бачила вона, що панує в світі неправда та неволя, що живуть люде недобре, не по Божому.

Теплими чудовими ночами виходила вона на рівний дах своєї вежі, зроблений, як проталина в саду, заставлений деревами, обсаджений квітками, — сідала там, немов у роскішньому садку, дивилася на посріблений місяцем краєвид, — і мріяла, і міркувала. Нічим і ніколи не стурбована, довго-довго думала молода красуня і про білий Божий світ, і про вічність землі та неба, і про Того, Хто так розумно й доречно створив всю сю величню красу, оживив її істотами ріжними, дав життя людині... Думала — й не находила вона правдивої відповіді на всякі питання, що повставали в її мудрій голові. Бо все те, що чула вона від своїх вчителів-поганців, все те, що вчитала по їхніх книгах, — не задовольняло її, не заспокоювало її серця. А не задовольняло через те, бо бачила вона, як всі ці вчені та мудреці говорять неоднаково, як всі вони один з одним сперечаються, як один вважав за брехню та помилку те, що інший визнавав за найвищу правду.

І коли згадувала вона оповідання про стародавніх богів та героїв, — так само бачила, що й там нема правди. Бо-ж боги ті надто вже були подібні до звичайних людей. А хоч оповідалось про їхню надлюдську силу та могутність, однак мали вони всі людські хибі та вади; часом то й просто були нікчемністю, що не то що смертельним людям, а навіть самі собі не могли дати ради. Вони то гнівалися, то билися поміж собою, то заздрили одно одному,